

**Сезонна мінливість колориту
весняних пейзажів Міського саду
ім. Т. Г. Шевченка в м. Харкові**

Антонова Анна Олександрівна

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

аналіз колориту пейзажів паркової території Міського саду імені Тараса Григоровича Шевченка у місті Харкові та надання рекомендацій щодо покращення колористичного середовища з урахуванням його впливу на психоемоційний стан відвідувачів.

Об'єкт дослідження

Центральний вхід до міського саду ім. Т. Г. Шевченка в м. Харкові

Міський парк було закладено на початку XIX століття Василем Назаровичем Каразіним.

Об'єкт розташовано у центральній частині міста на площі у 27 га.

З півночі ділянка межує з Майданом Свободи, з півдня – з вулицею Ключківською, із заходу – з Клочківським узвозом, зі сходу – з вулицею Сумською

Міський сад ім. Тараса Шевченка як ботанічна пам'ятка природи

Заповідний дуб на території парку

Паркова територія знаходиться під охороною через унікальні багаторічні насадження дуба черешчатого (*Quercus robur* L.), вік заповідних дерев сягає 300 і більше років, що робить ділянку їх розміщення, тобто 0,75 гектар від загальної площі об'єкту, ботанічною пам'яткою природи

Вплив кольору на психофізіологічний та емоційний стан людини.

Як доведено рядом вчених-психологів (Г. Фрилинг, 1973; Б.А. Базима, 2001; І. Іттен, 2008; П.В. Яньшин, 1996; А.И. Берзницкас, 1980) **колір**, при його спогляданні, **здатний впливати на стан людини.**

Вплив кольору

фізіологічний

психологічний

емоційний

об'єктивний, зумовлений дією на центральну нервову систему

об'єктивно-суб'єктивний, зумовлений фізіологічною дією кольору

суб'єктивний, виникає на основі асоціацій

Методики використані в дослідженні

Методика

Дослідження здійснювали із застосуванням методики оцінювання колориту паркового середовища розробленою Н. О. Олексійченко, Н. В. Гатальською і М. С. Мавко (2019 р.).

Виділення підсезонів

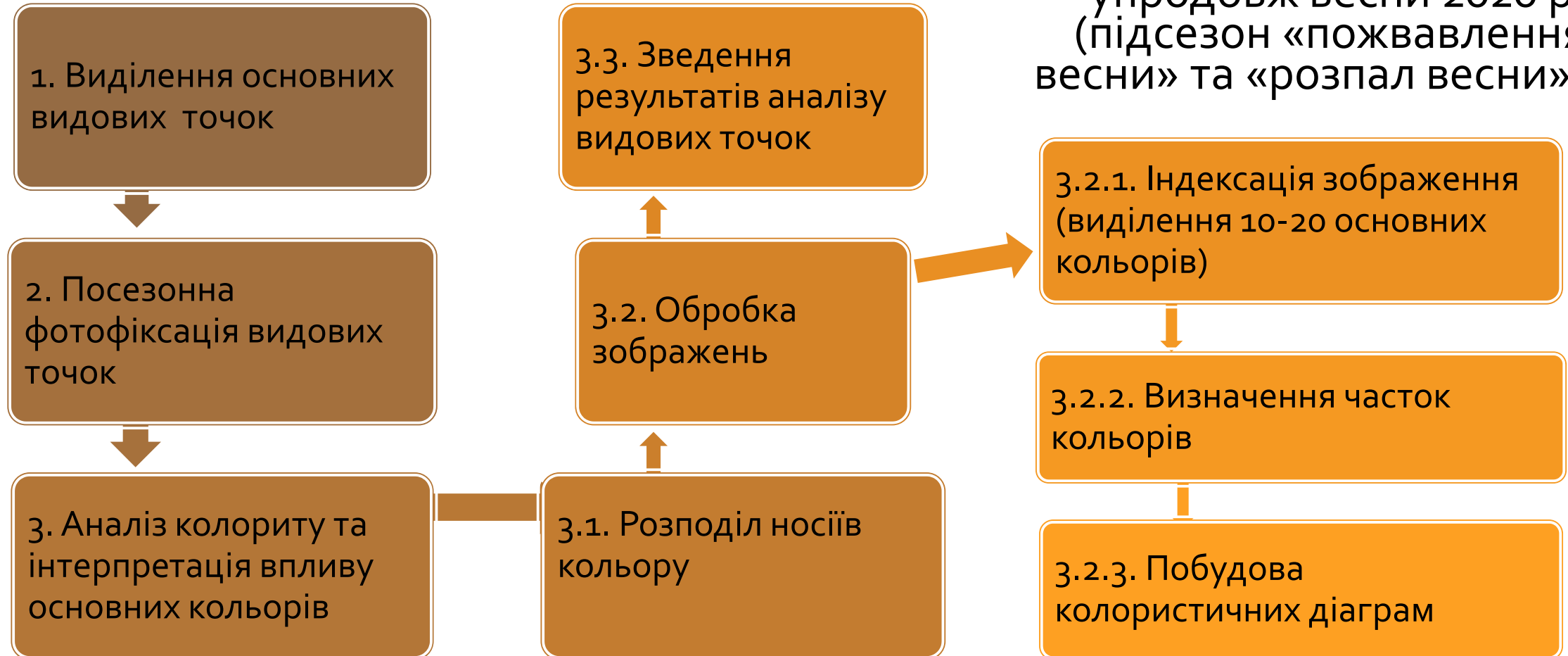
Фотофіксація пейзажів здійснювалась у березні, що у якості фенологічного підсезону класифікується як «пожвавлення весни», та в травні, або за класифікацією фенологічних підсезонів – «розпал весни» за методикою Шульца Г. Е.

Аналіз кольороносіїв

Аналіз кольороносіїв проводився за класифікацією Абишевої С. І. (2009 р.) яка включає наступні категорії : найбільш постійні, умовно-змінні та швидкозмінні.

Методика оцінювання колориту Олексійченко Н.О., Гатальською Н.В. і Мавко М. С.

Дослідження проводили
упродовж весни 2020 р.
(підсезон «пожвавлення
весни» та «розпал весни»)

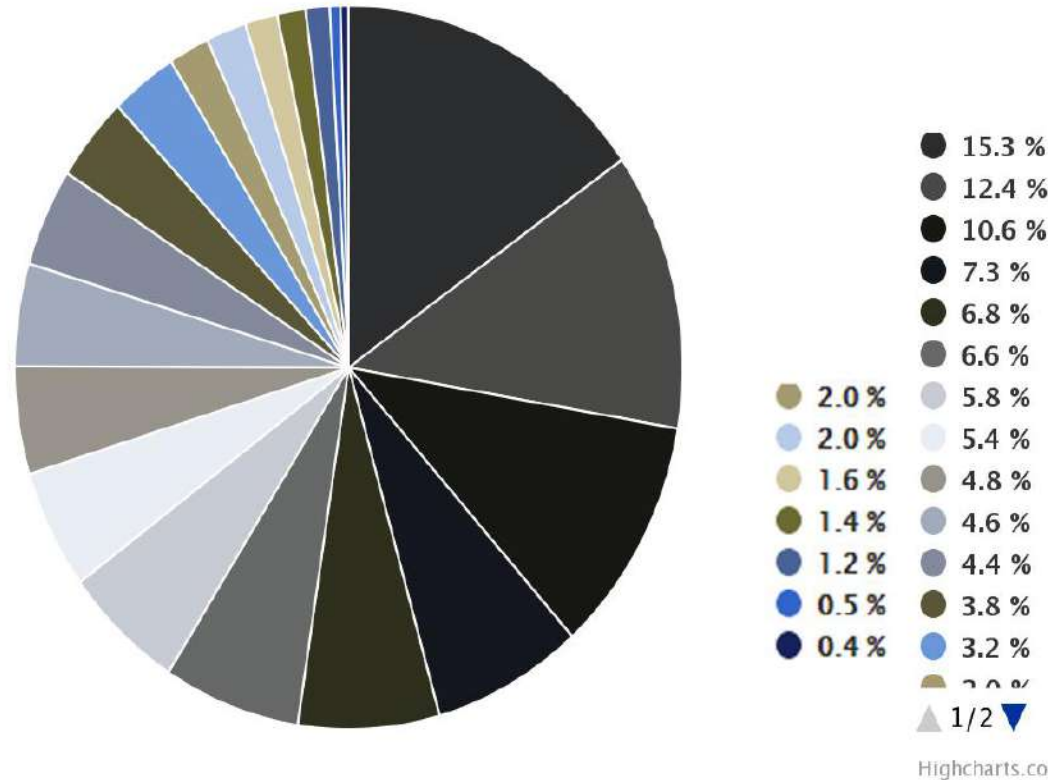
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз колориту паркових пейзажів Міського саду ім. Т. Г. Шевченка у період «пожвавлення весни»

Колаж пейзажей

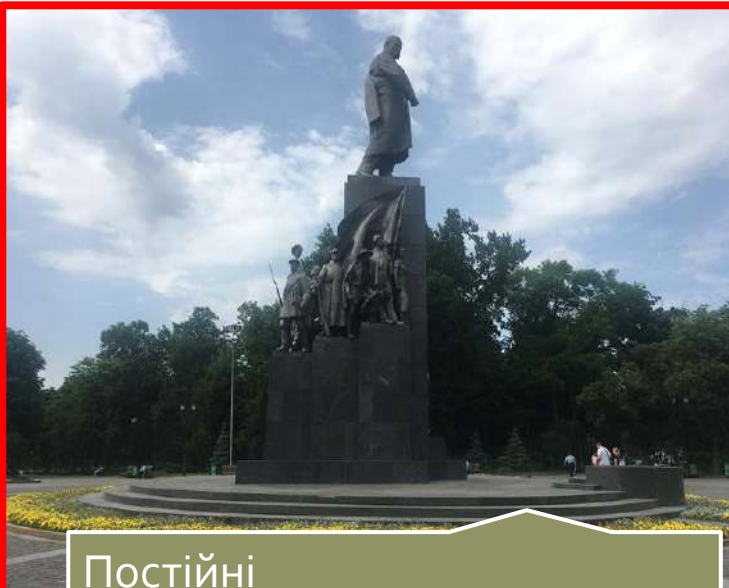
Колористична діаграма

Загальну гаму складає палітра сірих кольорів, яку формує переважно дорожнє покриття

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні носії кольору та їх значення у формуванні колориту пейзажів

Постійні

- Пам'ятник Тарасу Шевченку у м. Харків

Умовно-змінні

- Зона дитячого відпочинку на території парку

Мінливі

- Квітникові композиції уздовж головної алеї

Формотворюючі упродовж
«пожвавлення весни»

Формотворюючі
упродовж «розпал весни»

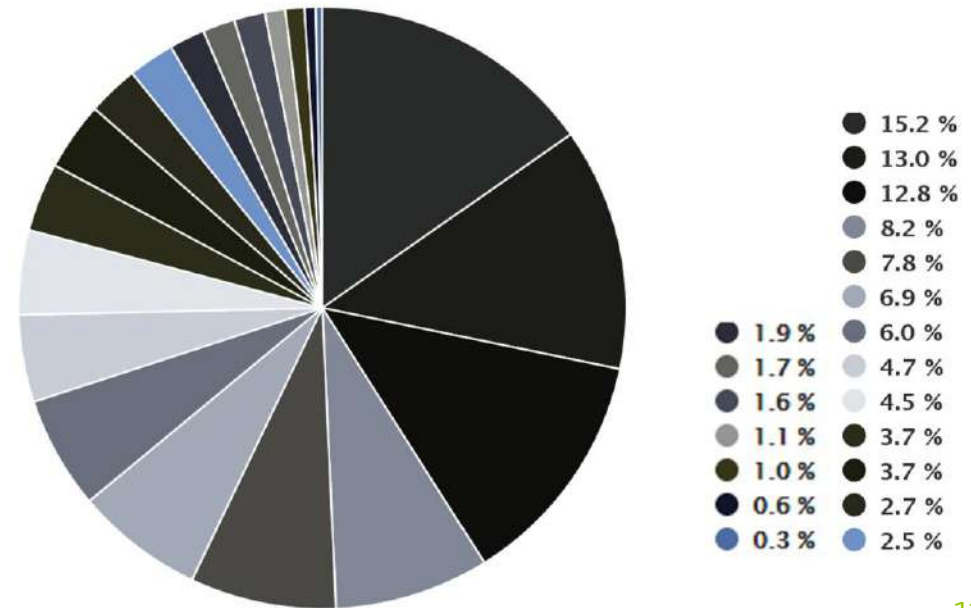
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Колорит пейзажу
фенологічного
підсезону

«ПОЖВАВЛЕННЯ

ВЕСНИ»

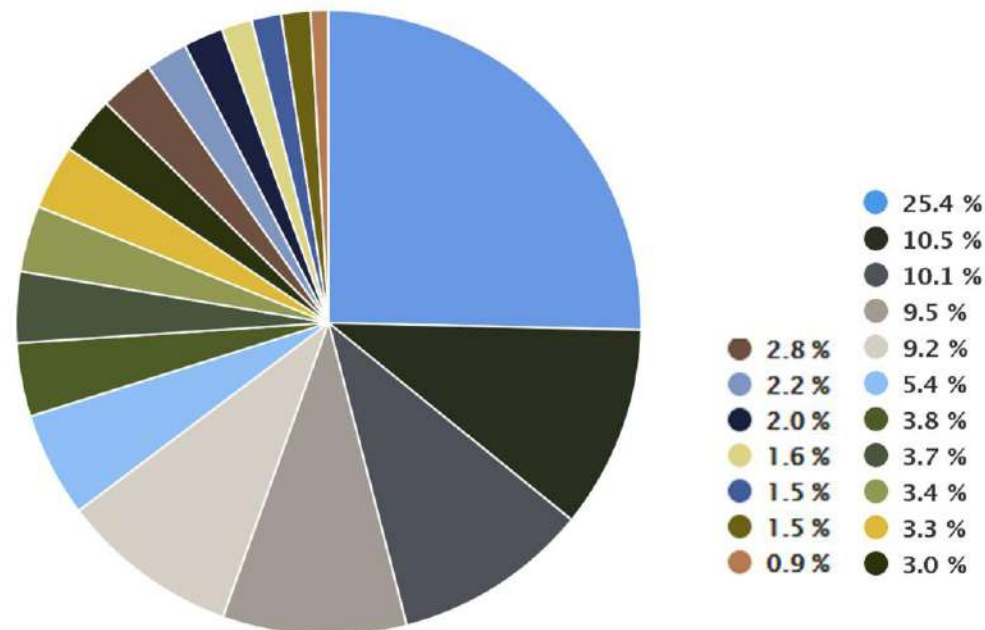
у Міському саду
імені Т. Шевченка

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Колорит пейзажу
фенологічного
підсезону «розпал
весни»

у Міському саду
імені Т. Шевченка

Пропозиції щодо покращення колориту весняних пейзажів Міського саду ім. Т. Г. Шевченка

Загальна кольорова палітра пейзажів досліджуваної території є сприятливою, але до початку рясного квітнення потребує покращення

В кінці зими та напочатку весни, загальний колорит ділянки складається з ахроматичних кольорів, переважно чорного та сірого, які створюють негативний вплив на відвідувачів

Спектр сірих кольорів необхідно доповнити кольоровими акцентами, якими можуть виступати постійні носії кольорів, тобто споруди, або елементи озеленення, які не втрачають своїх кольорових властивостей протягом року

ВИСНОВКИ

За результатами проведених досліджень колориту території **Міського саду імені Тараса Шевченка у місті Харків** впродовж весняного сезону сформовано наступні висновки.

1. Дослідження наукової, науково-методичної літератури з питань колориту та впливу кольору на різні аспекти життя людини було виявлено особливості гармонізації кольорів та напрями їх застосування в ландшафтній архітектурі.
2. В результаті аналізу функціонального зонування території Міського саду ім. Т. Г. Шевченка виявлено, що найбільшу площу займає зона тихого відпочинку, меморіальна зосереджена біля пам'ятника Тарасу Шевченку, дитяча представлена ігровими майданчиками, а функцію спортивної зони виконує невелика ділянка із тренажерними установками.

ВИСНОВКИ

3. Аналіз загального колориту весняних пейзажів дослідного об'єкту показав, що панівним кольором упродовж підсезону «розпал весни» є теплі відтінки зеленого, доповнені жовтим та рожевим кольорами, які утворені квітуванням ранньоквітучих видів рослин.
4. Упродовж підсезону «пожвавлення весни» домінує сірий колорит, сформований, головним чином, відтінками дорожнього покриття, темно-сірий колір із легким зеленим відтінком (#171813), який складає близько 10,6%, і подібні до нього відтінки у меншому відсотковому співвідношенні, відображають колір стовбурів та гілок *Quercus robur* L., *Carpinus betulus* 'Fastigiata Monument' і *Pinus mugo* T., які переважають у деревних насадженнях на території парку, а у якості яскравих акцентів виступають блакитний (#6a97da) та світло-синій (#496298) відтінки, що вказують на колір неба.

Використання контейнерного озеленення в ландшафтному дизайні сучасного міста

Горупаха Віта

Роль зелених насаджень в урбанізованому просторі

Покращення мікроклімату

Зволоження повітря

Зниження температури

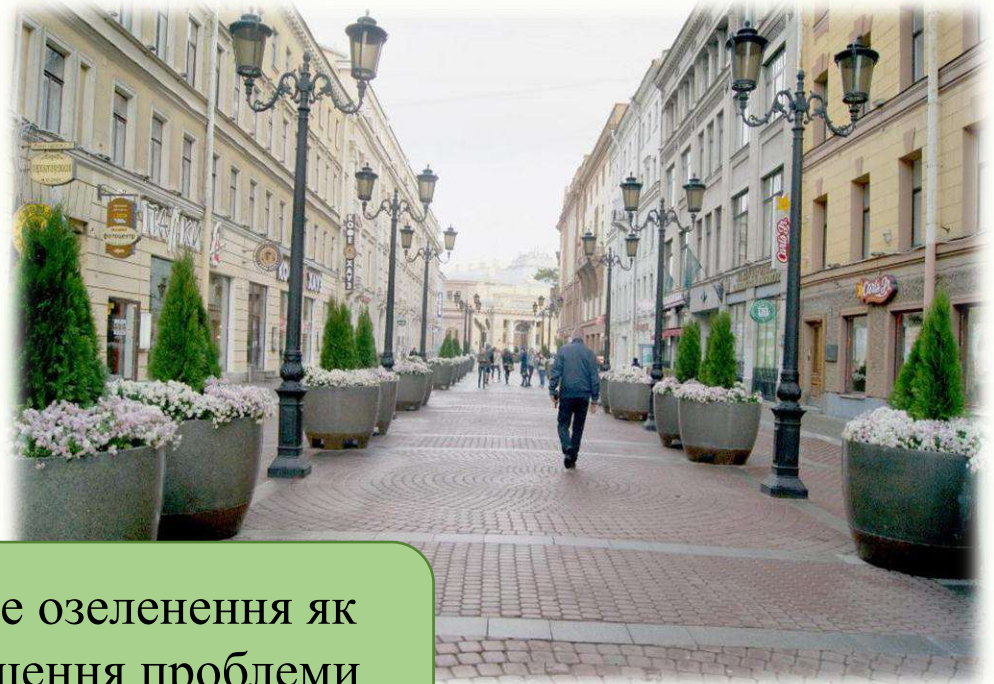
Звукоізоляція

Боротьба з ерозією

Очищення повітря

Фітонцидна активність

Контейнерне озеленення як спосіб вирішення проблеми озеленення сучасного міста

➤ Мета:

- Застосування сучасних тенденцій контейнерного озеленення для розробки проектних пропозицій реконструкції ландшафтного простору ННЦ «Інститут біології та медицини».

➤ Основні завдання :

- ознайомитися з аналогами контейнерного квітництва у світі;
 - визначити переваги та можливі недоліки контейнерного озеленення в міському середовищі;
 - підібрати асортимент рослин, використання яких є найбільш доцільним при контейнерному озелененні;
 - з'ясувати особливості посадки, догляду та утримання контейнерних рослин;
 - створити проектні пропозиції щодо використання контейнерного озеленення на території ННЦ «Інститут біології та медицини».
 - розробити 3D візуалізацію проектної пропозиції
-

✓ *Аналоги контейнерного квітництва у світі*

Helleborus sp. i Salix caprea 'Kilmarnock'
(м. Відень, Австрія)

контейнерне озеленення дахів (м. Ліон, Франція)

Brassica oleracea var. acephala f. tricolor, Pieris i Lavandula (м. Флоренція, Італія)

Olea europae (м. Верона, Італія)
<https://www.pinterest.com/>

Контейнерне озеленення у м. Київ

Поштова площа, м. Київ

Воздвиженка, м. Київ

Контейнерне озеленення - це благоустрій території за допомогою контейнерних рослин, які можуть бути як однорічними, так і багаторічними

Найголовніша умова для контейнера - його форма, матеріал та колір повинні вписуватися в існуючий дизайн міста, ділянки. Кожен матеріал має свої відмінності, переваги і недоліки.

□ *Дерев'яні* контейнери доречно використовувати для підкреслення природного стилю.

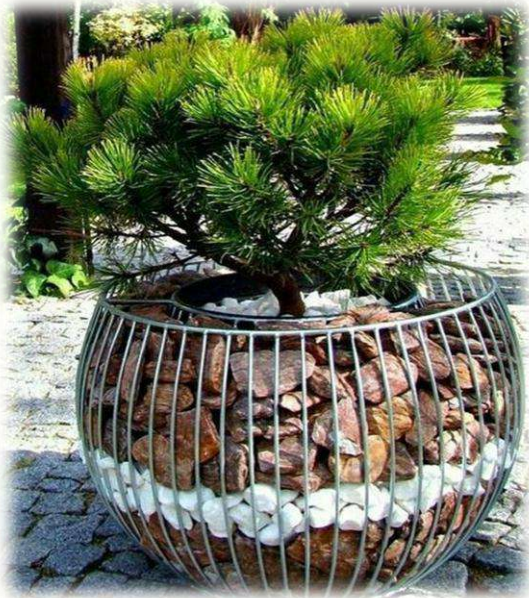
□ *Металеві* контейнери - елегантні та модерні, добре вписуються в стиль сучасних будівель.

□ Контейнери з *кераміки* є повітропроникними і вологостійкими, рослини почувають себе в них доволі комфортно.

□ **Бетонні** контейнери можна виготовити практично будь-якого розміру і форми, різного кольору, також вони є довговічними.

□ Найкрасивішими і найефектнішими є контейнери з *натурального каменю*. Вони чудово поєднуються з невеликим чагарником вічнозеленого типу.

✓ *Асортимент рослин*

Для даного виду озеленення перевагу надають рослинам, стійким до несприятливих екологічних умов, хвороб і шкідників, які не потребують складного догляду.

Основні критерії підбору рослин для контейнерного озеленення:

- зимостійкість;
- посухостійкість;
- стійкість до міських умов;
- невибагливість до ґрунтових умов;
- невеликі розміри крони і компактна коренева система;
- тривала декоративність.

□ Традиційними лідерами контейнерного озеленення серед деревних і чагарникових хвойних видів залишаються низькорослі форми *ялівцю*, *туї*, *сосни*, *тису*

...деревні і чагарникові види низькорослих форм самшиту, спіреї, рододендрону та інші

Rhododendron sp.

Buxus sempervirens

Spiraea japonica

...і багаторічні трав'янисті рослини

Lavandula sp.

Hosta undulata

Hemerocallis sp.

Sedum sp.

Heuchera micrantha

Heuchera sanguinea

...а також однорічні:

Lobelia sp.

Verbena sp.

Pelargonium sp.

Heliotropium sp.

Petunia sp.

✓ *Догляд та утримання*

- Рясний і регулярний полив.
- Регулярне підживлення.
- Сезонна обрізка та заміна рослин, що втратили декоративність.

- Мобільність контейнера.

✓ Пропозиція контейнерного озеленення східної частини фасаду ННЦ «Інституту біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Ситуаційний план, ділянка виділена червоним кольором

Фотофіксація ділянки проєктування

Візуалізація проєктної пропозиції

Асортимент рослин весняно-літнього квітання:

	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень
<i>Narcissus Double 'Cheerfulness'</i>		■	■			
<i>Narcissus Tazetta 'Nir'</i>			■	■		
<i>Tulipa sp. 'White Prince'</i>		■	■			
<i>Tulipa sp. 'Up White'</i>		■	■			
<i>Bergenia sp. 'Ice Queen'</i>		■	■			
<i>Iris Germanica 'Glacier'</i>				■		
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>						■
<i>Glyceria maxima 'Variegata'</i>					■	
<i>Spiraea × vanhouttei</i>				■		
<i>Hydrangea paniculate</i>				■	■	
<i>Delphinium 'Galahad'</i>				■	■	
<i>Hosta 'White Feather'</i>					■	■

*Пропозиція контейнерного озеленення
перед бічним фасадом ННЦ
«Інституту біології та медицини»*

*«Urban
agriculture»*

ВИСНОВКИ

1. Контейнерне озеленення - універсальний елемент оформлення будь-якого простору.
2. Основними перевагами методу є:
 - можливість озеленити практично будь-яку територію і динамічно урізноманітнити зеленими насадженнями невеликі простори не тільки в площині, а й по вертикалі;
 - мобільність контейнерів дає змогу змінювати композицію з рослин впродовж року;
 - різноманітний вибір контейнерів за розмірами, формами і матеріалами;
 - великий асортимент рослин для посадки;
 - можливість швидкої заміни рослин за умов втрати декоративності;
 - пересадка сезонних рослин з саду після закінчення періоду їх цвітіння;
 - незначні фінансові витрати на створення та догляд фітомодулів;
 - можливість зберігання рослин у приміщеннях у зимовий період.

ВИСНОВКИ

3. До недоліків слід віднести:
- необхідність регулярного підживлення та ретельного поливу у спекотні дні;
 - сезонне зберігання деяких видів саджанців;
 - зменшення території для пішоходів.

4. Оздоровлення урбоекосистем і покращення клімату великих міст може бути успішно реалізоване за допомогою контейнерного озеленення.

Список використаних джерел інформації:

- [1]. Брунс Пфланцен. Уход за декоративными растениями / Брунс Пфланцен. – М. : Глобус, 2000. – 112 с.
- [2]. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія. - К.: Вища школа, 2003-199 с.
- [3]. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць / В. П. Кучерявий. – Львів : Світ, 2005. – 456 с.
- [4]. Пушкар В. В. Дизайн квітників : навчальний посібник / В. В. Пушкар, А. Д. Жирнов, О. К. Вільгельм-Швадчак. – К.: ДАКККіМ, 2003. – 92
- [5]. Горохов В.А. Городское зеленое строительство. - М.: Стройиздат, 2006.
- [6]. Ерохина В.И. и др. Озеленение населенных мест. Справочник. -М.: Стройиздат, 2007.
- [7]. Urban agriculture for sustainable cities: using wastes and idle land and water bodies as resources. Jac Smit, Joe Nasr. *Environment and Urbanization*, Vol 4, Issue 2, pp. 141—152.
- [8]. Титова Н. Сады на крышах, - ОЛМА ПРЕСС. – 89 с.
- [9]. О.Б. Бондарева, Клумбы и живые изгороди. Издательство "Сталкер", 2004г.
- [10]. Контейнерные растения. Иллюстрированный справочник // Петроглиф. – 64 с.
- [11]. Контейнерное садоводство круглый год // Ридерз Дайджест. – 320 с.
- [12]. Хессайон Д. Все о контейнерных растениях. // Кладезь. – 128 с.
- [13]. Торчик В. И. "Контейнерное озеленение: научные основы использования древесных растений"/ науч. ред. В.Н.Решетников; Нац. акад. наук Беларуси, Центр. ботан. сад. - Минск: Беларус. навука, 2009. - 160 с.

Вихідні дані статей:

1. Збірник наукових праць «Теорія та практика дизайну» №21

DOI: [10.18372/2415-8151.21.15061](https://doi.org/10.18372/2415-8151.21.15061)

Використання контейнерного озеленення в міському середовищі

Оксана Іванівна Косик, Віта Геннадіївна Горупаха, Марія Олександрівна Гуменюк

2. Збірник наукових праць «Теорія та практика дизайну» №20

DOI: [10.18372/2415-8151.20.15051](https://doi.org/10.18372/2415-8151.20.15051)

Тенденції використання берсо та пергол у ландшафтній архітектурі

Оксана Іванівна Косик, Марія Олександрівна Гуменюк, Віта Геннадіївна Горупаха